Paragrafta Yapı - 1

1. Türkçenin öğretilmesinde yazım, söyleyiş, okuma bakımından birtakım eksiklerin, ihmalin olduğunu; yapılan sınavlarda, okuduğumuz kitaplarda, gazetelerin köşe yazılarında görebiliyoruz. Kelimelere anlam yüklemesi yapılıyor, böylece dilin söz varlığı daralıyor. Öte yandan dinlediğimiz haber, kültür, sanat programlarında, televizyonlardaki tartışmalarda Türkçenin ses ve yapı özelliklerine yeterince dikkat edilmediğine, söz varlığının sınırlı kaldığına tanık oluyoruz. - - - -

Bu parçanın sonuna düşüncenin akışına göre,

I. Cümleyi tamamlamadan başa dönenleri, "yaniler" ile yeni cümleler kurmaya çalışanları gördükçe, kelimelerin ses özelliklerine, hecelerdeki vurgulamalara dikkat etmeden konuşanları dinledikçe karamsarlığa kapılıyoruz.

II. Türkçe kullanımındaki bu özensizliğin kamuoyunda hiç yankı bulamadığını üzülerek görüyoruz.

III. Kimi zaman bir şiir gibi konuşan konuşmacılar yüreğimize bir ferahlık veriyor.

yargılarından hangileri getirilebilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) II ve III.

2. (I) Üç yıl önce aramızdan ayrılan Oktay Akbal ile 1990'lı yılların sonlarında tanıştım. (II) Yumuşak huylu, genç yazar adaylarına yollarını aydınlatabileceğini düşündüğü öğütler vermeyi seven bir kişi olmasının ötesinde yazar egosu dediğimiz, çoğu okurda düş kırıklığı yaratan kibirden olabildiğine uzak bir insandı diyebilirim. (III) Günümüzün özellikle genç yazarları âdeta burnundan kıl aldırmıyor, şöhretin ışıltısına kapılarak kibirleniyorlar. (IV) Zor koşullarda birkaç sayı çıkabilen bir edebiyat dergisi için kendisiyle röportaj da yapmıştım. (V) Sorulara oldukça kısa hatta sorulan soruyla pek de ilgisi olmayan cevaplar vermişti. (VI) İyi bir denemeciydi ama röportajda beklediğiniz uzun ve doyurucu yanıtları alabileceğiniz bir yazar değildi; kim bilir hangi bilinmez nedenlerle ketumluğu tercih ediyordu.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

A) II. B) III. C) IV. D) V. E) VI.

3. (I) Çocuklar model alma yoluyla sadece toplumsal ve ahlaki kuralları öğrenmemekte, kişilikleri de model alma yoluyla şekillenmektedir. (II) Öyle ki sosyal ilişkilere önem veren, günlük rutin ihtiyaçların karşılanması dışında kendini geliştirmeye zaman ayıran ve bu amaçla değişik uğraşlar içinde olan ailelerin çocuklarının da çok yönlü olmaya eğilimli oldukları ve kendilerini geliştirme yönünde istekli oldukları gözlenmiştir. (III) Örneğin tüm gece boyunca televizyon izlenen ailelerde çocuklar televizyona düşkün olmakta, düzenli günlük gazete okunan evlerde yetişen çocukların ise gazete ve dergi okumaya hevesli ve meraklı oldukları gözlemlenmektedir. (IV) Bu sebeple çocuklara davranışlarımızla model olmaya çalışmalı, çocukların ileride nasıl davranmasını bekliyorsak öyle davranmalıyız. (V) Onların aslında bizim bir kopyamız olduğunu unutmamalı, onların geliştirdikleri karakterin aslında bizim karakterimizin bir yansıması olduğu gerçeğini göz ardı etmemeliyiz.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinden sonra, "Benzer şekilde ailelerin boş zamanlarını değerlendirme alışkanlıkları da çocuklar tarafından taklit edilmektedir." **cümlesi getirildiğinde anlam akışına uygun olur?**

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

4. (I) İnsan faktörünün devreye girdiği her şeyde olduğu gibi tarihte de olayların aktarılması subjektif özellikler taşır. (II) Tarihçi kendi fikrî yapısını bilerek ya da bilmeyerek metne dâhil eder. (III) Tarihin görecelik arz eden zemininde teşekkül etmeye çalışan tarihî roman da hem bu erozyondan nasibini alır hem de kendi yönlendirmesini yapar. (IV) İlk elden kişisel bir süzgece tabi olan tarih, romanın kurgu dediğimiz ikinci bir süzgecinden de geçerek değişime, dönüşüme maruz kalır. (V) Roman yazarı tarihçinin eserini alır, onu âdeta bir ham madde şeklinde kullanır, üzerine inşa ettiği kurmaca sayesinde tarihî bilgi ile kurgu arasında bir denge gözetir. (VI) Böylelikle ne salt gerçek olarak algılanıp bilimsel olmakla eleştirilecektir ne de tamamen kurmaca etiketiyle fişlenecektir.

Numaralanmış cümlelerin hangisi atılırsa bu parçanın anlamında bir daralma olmaz?

A) II. B) III. C) IV. D) V. E) VI.

5. (I) Büyük siyasal dönüşümler, rejim değişmeleri; bir toplumun köklü değişimlerini, farklılaşmalarını hazırlayan olaylardır. (II) Buna karşılık en köklü kopuşlarda bile değişmeleri ölçebileceğimiz, ilişkilendirebileceğimiz bir arka plan da her zaman vardır. (III) Değişen ile değişmeyen arasındaki arka plan, dönemlerin karakterini oluşturur. (IV) Bu, yaşamın ve doğanın içinde zaten mevcut bir durumdur. (V) Tanzimat'tan beri oluşagelen bütün yeni edebiyat hareketleri gibi Cumhuriyet'ten sonraki Türk şiirinin ilk özelliği de eskiyi reddederek yerine yeninin konulması çabaları olmuştur. (VI) Batı şiirinin geçtiği yolun daha yakından izlenmesi, modern anlayışların çeşitlenerek yerleşmesi, halk edebiyatının, folklorik ögelerin bu yeni zevk ve estetik içerisinde yeniden yorumlanması, bu sürecin belirleyenleri olmuştur.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf hangi cümleyle başlar?

A) II. B) III. C) IV. D) V. E) VI.

6. I. Hele de inandırıcı bir hayalle yoğrulmuş, gerçekçi karakterlerle donatılmış ve nedensellik ilişkileri harita gibi örülmüş sağlam bir kurgu dâhilinde kaleme alınmışsa gençler arasında dalga hızıyla yayılması işten bile değildir.

II. Benzer anlatım ve kurgu kalıplarının tekrarından ötürü seri üretim yaftası yer, edebiyat çevreleri tarafından sürekli görmezden gelinir; gerçekten de şablonların sık sık kullanıldığı türlerden biridir fantastik gerilim.

III. Gerilim romanları, gençlik edebiyatının her zaman en çok tercih edilen türleri arasındadır.

IV. Buna karşın kolay okunmasıyla da tercih edilen bu türün yazımının, okunduğu kadar kolay olmadığı üzerinde durulmaz pek.

V. Ama biz okuyanlar, şablonlar dâhilinde bile özgün metinlerin yazıldığını, okuma zevkini körükleyecek eserlerin yayımlandığını biliyoruz.

Numaralanmış cümleler anlamlı bir bütün oluşturacak biçimde dizildiğinde hangisi <u>üçüncü</u> sırada olur?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

7. (I) Her edebiyat eleştirisi, biraz subjektif ve şahsidir; bu anlayıştan hareket edilerek yola çıkılırsa varılacak nokta daha iyi tayin edilmiş olur. (II) Yorumların ve değerlendirmelerin, kesin ve mutlak bir üslupla sonuçlandırılması, yapılan eleştiriye de zarar vereceğinden bu tutumdan kaçınmak gerekir. (III) Çünkü bu genelleme, eseri değerlendirip hüküm verirken yaşanılan devrin bakış açısına göndermede bulunur ve onu temsil eder. (IV) Bir sosyal bilim olarak edebiyat ve daha da özelde eleştiri, kesinlemeden çok genellemedir. (V) Bu bakış açısına, eleştiri kuramında "çağdaş bakış açısı" denmektedir. (VI) Eleştirinin şahsi ve subjektif oluşu bu bakış açısından kaynaklanmaktadır.

Bu paragrafın anlam bütünlüğünün sağlanması için numaralanmış cümlelerden hangileri yer değiştirmelidir?

A) I ve II. B) I ve IV. C) II ve III. D) III ve IV. E) IV ve V.

8. (I) Sözlük yazmak çok güçtür, itina ve dikkat isteyen bir uğraştır. (II) Kelimeleri metin bağlamında, ancak kendi anlam evreni kadar değerlendirmek gerekir. (III) Bir metindeki anlamda, o metni oluşturan kelimelerin ortak payı vardır. (IV) Metin içindeki bir kelimeye anlam verirken kelime lehine düşünmek riski her zaman ihtimal dâhilindedir. (V) Birden fazla anlamı olan kelimelerin farklı anlamları, en doğru biçimiyle metin bağlamından ve o kelimenin değişik metinlerdeki kullanımları karşılaştırılarak tespit edilebilir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin <u>hangisinden sonra</u>, "Bu da her kelime için onlarca fişin incelenmesi demektir." **cümlesinin getirilmesi anlam akışına uygun olur?**

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

9. I. Yabancı olan her şeye karşı ilgimiz, muhabbetimiz var.

II. Ne kadar uysal, hoşgörülü bir ulusuz!

III. Kendi değerlerimizi içimizde gizleyip başkalarının değerlerini öne çıkarmaktan geri kalmayız!

IV. Bu ilginin kendi değerlerimizi yozlaştırdığını umursamayız.

V. Yeter ki yabancı olsun!

Numaralanmış cümlelerle anlamlı bir paragraf oluşturulmak istense sıralama aşağıdakilerin hangisi olur?

A) II – III – I – IV – V
B) II – V – I – III – IV
C) III – I – V – IV – II
D) III – II – I – V – IV
E) V – I – IV – III – II

